

Transisi Politik Melayu-Islam Di Kedah: Analisis 2008-2016

Mohammad Tawfik Yaakub¹, Osman Md Rasip² & Muhammad Uzair bin Azizan³

¹ Institut Pengajian Siswazah, Universiti Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia

² Jabatan Siasah Syar'iyah, Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia

³ Jabatan Harta Tanah, Fakulti Geoinformasi dan Harta Tanah, Universiti Teknologi Malaysia

Progres Artikel

Diterima: 25 April 2017

Disemak: 25 Mei 2017

Diterbit: 26 Jun 2017

**Corresponding Author:*

Mohammad Tawfik Yaakub,
Institut Pengajian Siswazah,
Universiti Malaya, Kuala
Lumpur, Malaysia
Email:
tawfikyaakub@um.edu.my

Abstrak: Artikel ini membincangkan mengenai transisi politik Melayu-Islam melalui fokus di negeri Kedah bermula dari tahun 2008 hingga krisis pertukaran Menteri Besar pada 2016. Dinamika perubahan politik Melayu-Islam di Kedah bermula secara drastik selepas berlangsungnya pilihan raya umum ke-12 sehingga ke-13 yang lalu. Pelbagai isu berkaitan kepentingan masyarakat yang timbul menjelang pilihan raya umum ke-12 lalu telah mempengaruhi sokongan pengundi Melayu-Islam di Kedah. Kemunculan tsunami politik telah memberi peluang kepada parti oposisi khususnya PAS untuk mentadbir Kedah buat kali pertama semenjak merdeka. Sepanjang tempoh pentadbiran PAS di Kedah, dasar-dasar baru telah diperkenalkan oleh kerajaan negeri sehingga menghasilkan pelbagai impak politik, ekonomi dan sosial khususnya dalam memperkukuhkan kedudukan Melayu-Islam. Namun, kedudukan PAS di Kedah semakin terancam menjelang pilihan raya umum ke-13 menerusi pelbagai krisis dalam politik peringkat negeri dan isu-isu semasa yang gagal ditangani sebaiknya oleh parti berkenaan. Kerencaman isu yang berbangkit menyebabkan UMNO berjaya menguasai semula kerajaan yang sebelumnya ditadbir oleh PAS. Trend kepimpinan dalam tempoh tujuh tahun memperlihatkan bahawa wujudnya kedinamikan politik dalam kalangan pengundi-pengundi Melayu-Islam yang merupakan masyarakat dominan di negeri berkenaan. Oleh hal demikian, artikel ini secara terperinci mengupas isu-isu, perkembangan dan penyelesaian yang mempengaruhi pengundi-pengundi Melayu-Islam khususnya di negeri Kedah dari 2008 hingga 2016.

Kata kunci: *Politik Melayu-Islam, tsunami politik, perubahan politik*

Abstract: This article discusses on the Islamic-Malay political transition which focuses at the state of Kedah starting from 2008 up to the 'Menteri Besar' crisis in 2016. The revolution of Islamic-Malay politics in Kedah started drastically after the previous 12th and 13th general election. The support of Islamic-Malay voters in Kedah is greatly affected by public policy issues which arise during general election period. The political tsunami has given the opposition, especially PAS, the chance to lead the State Government of Kedah for the first time in history after the independence of Malaysia. New policies are developed during PAS's administration period which gives impact to the politic, economy and society especially in strengthening the status of Islamic-Malay. Be that as it may, PAS's position was seen to be in danger as the 13th general election draws nearer since there were handful of political issues at the state level and other issues which fails to be handled gently by PAS. As a result of this, UMNO has succeeded in getting back Kedah state government from PAS. The Islamic-Malay voters, as the dominant race in Kedah, have shown their dynamic political inclination based on the leadership trend demonstrated by both parties in their administration. In light of the above, this article discusses the issues, development and solutions which influence the Islamic-Malay voters in Kedah from 2008 to 2016.

Keywords: *Islamic-Malay politic, political tsunami, political revolution*

Pengenalan

Tsunami politik yang tercetus dalam Pilihan Raya Umum ke-12 pada 8 Mac 2008 di Malaysia turut membadaai politik di negeri Kedah seterusnya memberi peluang kepada parti PAS untuk kali pertama mentadbir negeri tersebut. Transisi politik di Kedah dalam pilihan raya umum ke-12 masih mengekalkan dominasi kerajaan Melayu kepada Melayu meskipun melibatkan peralihan parti daripada UMNO kepada PAS. Namun, peralihan parti pemerintah di Kedah pada tahun 2008 telah memberi impak yang besar terhadap perkembangan proses asimilasi elemen Melayu dengan Islam apabila pelbagai dasar baru telah diperkenalkan dan diterapkan dalam pentadbiran kerajaan PAS. Meskipun pelbagai dasar baru dirancang oleh kerajaan PAS di Kedah, namun rancangan tersebut tidak dapat dilaksanakan secara keseluruhannya kerana Pakatan Rakyat gagal meneruskan kemenangannya dalam pilihan raya umum berikutnya. Oleh demikian, artikel ini mengetengahkan perbincangan secara terperinci mengenai transisi politik Melayu-Islam di Kedah dari tahun 2008 hingga 2016.

Konsep Tingkahlaku Pengundian

Perbincangan mengenai transisi politik Melayu-Islam sesuai dipandu menerusi pendekatan tingkahlaku pengundian. Terdapat beberapa sarjana yang membincangkan konsep tersebut secara khusus antaranya Campbell, Converse, Miller dan Stokes (1960), Arrow (1963) dan Fisher (2000).

Lazimnya, pilihan raya merupakan satu ruang penglibatan rakyat untuk mengabsahkan kedudukan pemerintah sebagai kerajaan di sesebuah negara. Sehubungan itu, salah satu kelaziman dalam sistem demokrasi apabila terdapat perubahan sokongan terhadap sesebuah parti politik dalam pilihan raya dan keadaan ini boleh dijelaskan melalui pendekatan tingkahlaku pengundian atau *voting behaviour*. Secara konseptualnya, penyelidikan mengenai konsep tingkahlaku pengundian terbahagi kepada tiga model utama iaitu model tingkahlaku psikososial, sosiologikal dan Teori Pilihan Rasional.

Model tingkahlaku psikososial merupakan pendekatan yang dibentuk oleh penyelidikan sarjana dari University of Michigan yang menilai pilihan raya Presiden Amerika Syarikat dalam tempoh tiga penggal pelaksanaannya. Kajian oleh sarjana-sarjana ini melalui Survey Research Centre telah berjaya menghasilkan sebuah karya yang berpengaruh dalam penyelidikan mengenai tingkahlaku model psikososial iaitu *The American Voter* (Campbell, Converse, Miller dan Stokes 1960). Pendekatan utama kajian ini ialah berasaskan kepada identifikasi parti yang berteraskan kepada konsep

kepartian atau *partianship*. Secara umumnya, kerangka identifikasi parti menjelaskan perbincangan mengenai kesetiaan yang tidak berbelah bahagi terhadap sesebuah parti politik dan dibentuk melalui proses sosialisasi bermula dari asas pembinaan masyarakat iaitu keluarga dan kemudiannya berkembang kepada kelompok individu sekeliling. Namun, identifikasi parti dalam setiap diri individu mampu berubah seiring dengan perkembangan peringkat pendewasaan tetapi keadaan ini jarang berlaku kecuali disebabkan oleh beberapa faktor pendorong. Dua faktor pendorong tersebut ialah (i) perubahan peringkat status sosial pengundi misalnya perkahwinan, perpindahan tempat kerja dan tempat tinggal. Kedua, perubahan struktur sosial dan politik contohnya perubahan regim pemerintahan dalam sesebuah negara atau wilayah seperti keruntuhan Kesatuan Soviet Union.

Namun model psikososial ini mendapatkan kritikan kerana data-data penyelidikan hanya merujuk kepada keadaan pilihan raya di Amerika Syarikat yang mempraktikkan sistem pemerintahan dwi parti. Oleh itu, telah muncul perbincangan mengenai kesesuaian pendekatan tersebut di negara-negara yang tidak mempraktikkan sistem dwi parti dalam pemerintahan negara tersebut. Sarjana-sarjana yang mengkritik model ini menyatakan bahawa terdapat kelemahan dalam kerangka model pendekatan ini kerana terlalu bergantung kepada peranan identifikasi parti untuk menilai tingkahlaku pengundian. Kelemahan ini diandaikan menerusi pertimbangan bahawa pengundi mengidentifikasikan dirinya kepada parti A, tetapi dalam sesebuah pilihan raya mengundi parti B ataupun bertindak melakukan undi protes.

Model kedua pendekatan tingkahlaku pengundian pula ialah melalui hasil kajian karya *The People's Choice* (Lazarsfeld, Breleson & Gaudet 1944), *Personal Influence* (Katz & Lazarsfeld 1955) dan *Voting* (Berelson, Lazarsfeld & Mcphee 1954) yang dibina oleh sarjana-sarjana dari University of Columbia. Penyelidikan oleh Lazarsfeld terhadap responden di Ohio State dalam pilihan raya Presiden Amerika Syarikat pada tahun 1940 telah mengemukakan satu hipotesis iaitu diandaikan tingkahlaku pengundian terpusat terhadap calon yang dipengaruhi oleh personaliti diri dan kekerapan dalam pendedahan media. Namun, hipotesis tersebut adalah meleset disebabkan kajian yang dilakukan kemudiannya membuktikan keputusan sebaliknya iaitu pengaruh kumpulan sosial dalam masyarakat.

Meskipun muncul kegagalan dalam hipotesis Lazarsfeld, namun model ini diperkukuhkan melalui analisis dalam *Index of Political Predisposition* yang mengemukakan tiga faktor utama dalam perbincangan yang lebih terperinci iaitu (i) agama, (ii) status ekonomi, dan (iii) kawasan petempatan dengan mengaitkan

hubungan kumpulan sosial dengan pilihan pengundi. Seterusnya Lazarsfeld (1944:147) menyatakan bahawa “...people vote, not only with their social group, but also for it...” sekaligus menjelaskan pengundi tidak terpengaruh dengan isu-isu yang diketengahkan dalam kempen pilihan raya tetapi pemilihan mereka didorong oleh pengaruh kumpulan sosial yang diwakili oleh mereka. Pengaruh kumpulan sosial selanjutnya dibincangkan melalui dua pendekatan sosiologikal mikro iaitu oleh Lazarsfeld mengenai (i) fenomena psikologikal (*reactivation*) dan sarjana Berelson berkaitan dengan (ii) kewujudan pemimpin pendapat dalam kerangka *two-step-flow communication*.

Fenomena psikologikal (*reactivation*) adalah berdasarkan kepada kajian terhadap pilihan raya Presiden Amerika Syarikat pada tahun 1948 di daerah Elmira, New York. Analisis penyelidikan ini melihat wujudnya perubahan pilihan pengundi daripada calon A (pilihan majoriti kumpulan sosial) kepada calon B. Proses ini berlaku kerana pengundi telah menjalankan pemeriksaan terhadap pilihannya melalui pendedahan calon pilihan (calon B) kepada pandangan majoriti. Oleh itu, pengundi bertindak memilih calon A semula iaitu berdasarkan kepada kehendak majoriti. Keadaan ini berlaku disebabkan oleh keinginan pengundi untuk kembali kepada pilihan asal iaitu pilihan majoriti yang diketengahkan berasaskan kepada manifesto dalam memenuhi tuntutan sesebuah masyarakat sosial. Maka jelas dibuktikan bahawa tingkahlaku pengundi dalam model sosiologikal dipengaruhi oleh faktor kumpulan sosial bukannya oleh individu.

Manakala kewujudan pemimpin pendapat dalam kerangka *two-step-flow communication* adalah berkaitan dengan hubungan dua aktor penting iaitu kedudukan pemimpin pendapat yang aktif politik dan kumpulan majoriti pengundi yang pasif berpolitik. Melalui peranan kedua-dua aktor ini kemudiannya dioperasikan dalam kerangka *two-step-flow communication* dan melalui kerangka ini, media tidak mengimpak secara terus terhadap kumpulan majoriti pengundi. Setiap maklumat yang berupaya mempengaruhi sokongan pengundi ditapis oleh pemimpin pendapat dan kemudiannya diterjemah berdasarkan kepada perspektif kumpulan sosial mereka untuk menentukan pilihan terbaik. Komunikasi yang muncul di antara kumpulan media kepada pemimpin pendapat dan pemimpin pendapat kepada pengundi majoriti seterusnya dikenali sebagai *two-step-flow communication*.

Fisher (2000) melalui perbincangannya mengenai model asas pendekatan tingkahlaku pengundian membahagikan konsep tersebut kepada tiga elemen utama iaitu (i) rasional, bukan rasional (ii) dan (iii) antara rasional dan bukan rasional. Menurut Fisher, model sosiologikal dan psikososial merupakan

sebahagian daripada model pengundian bukan rasional kerana menekankan penjelasan faktor yang mempengaruhi tingkahlaku pengundian berbanding kaedah taakulan atau masalah sebenar yang menjadi asas utama pengundian oleh pemilih melalui pilihan raya. Malah pengundian bukan rasional adalah didorong berasaskan kepada status ekonomi dan identifikasi parti dengan mengenyampingkan asas intelektual. Pendekatan Teori Pilihan Rasional pula merupakan pemilihan yang berasaskan kepada keupayaan intelektual pengundi dan berupaya menjelaskan pilihan yang dilakukan oleh pemilih dalam pilihan raya (Arrow 1963). Andaian utama yang dibentuk oleh Arrow (1963) menyatakan bahawa pengundi diumpamakan sebagai pengguna dan sentiasa menumpukan matlamat untuk mendapatkan keuntungan dalam hubungan pengundi dengan parti politik. Malah keadaan yang sama turut diamalkan oleh parti politik melalui tindakan memaksimumkan sokongan pengundi melalui pendedahan mengenai isu dan manifesto yang menarik perhatian pengundi-pengundi. Elemen ketiga pengundian ialah berasaskan kepada antara rasional dan bukan rasional yang muncul selepas proses pengharmonian ketiga-tiga elemen tersebut.

Metodologi

Artikel ini dianalisis menerusi pendekatan kualitatif menerusi pengumpulan bahan dan maklumat daripada sumber sekunder. Data-data daripada sumber sekunder diperolehi daripada jurnal, buku dan maklumat Pilihan Raya Umum ke-12 dan ke-13. Makalah daripada jurnal dan buku diakses di beberapa perpustakaan universiti tempatan seperti Perpustakaan Tun Sri Lanang, Universiti Kebangsaan Malaysia, Perpustakaan Peringatan Za'aba dan Perpustakaan Utama di Universiti Malaya. Kesemua data-data dan maklumat ini kemudiannya dibincangkan berlandaskan kepada kerangka teori yang dipilih untuk memandu analisis secara analitikal.

Keputusan dan Perbincangan

Perkembangan politik di negeri Kedah dalam tempoh 2008 sehingga 2016 menarik untuk dianalisis kerana terdapatnya transisi pentadbiran kerajaan negeri daripada UMNO kepada PAS dan sebaliknya. Transisi pentadbiran negeri tersebut telah mempengaruhi dasar pentadbiran negeri Kedah dalam tempoh yang singkat sekaligus memberi kesan terhadap corak kehidupan orang Melayu di negeri berkenaan. Dalam pilihan raya umum ke-12, parti UMNO telah mengemukakan seramai 28 orang calon untuk bertanding di tersebut, namun hanya berjaya memenangi 14 kerusi sahaja berbanding PAS sebanyak 16 kerusi. Oleh demikian, PAS bersama-sama dengan parti PKR dan DAP kemudiannya telah

mencapai kesepakatan untuk membentuk sebuah kerajaan yang diterajui parti-parti pembangkang yang dinamakan Pakatan Rakyat. Pembentukan Pakatan Rakyat yang didominasi oleh PAS pada ketika itu telah memberi pelbagai kelebihan kepada orang Melayu-Islam di negeri berkenaan. Antara kelebihan-kelebihan yang berjaya dicapai dalam tempoh berkenaan misalnya dalam pelaksanaan Projek Zon Industri Petroleum Yan (ZIPPY), penukaran tebus guna tanah, perkembangan syiar Islam dan pembangunan institusi pendidikan Islam yang formal. Namun, pengajuran Pilihan Raya Umum ke-13 telah memberi kesan yang besar terhadap kedudukan politik di Kedah, apabila PAS bersama-sama parti-parti pembangkang lain gagal mempertahankan kemenangan yang dicapai sebelumnya.

Kegagalan PAS mempertahankan kemenangannya di Kedah pada ketika itu berpunca daripada kegagalannya untuk menangani krisis dalaman parti peringkat negeri dan kemunculan Mukriz Mahathir sebagai tokoh mengepalai UMNO dalam pilihan raya umum tersebut. Meskipun UMNO berjaya menguasai kembali pentadbiran kerajaan negeri, namun kestabilan politik Melayu di negeri tersebut tidak bertahan lama apabila tercetusnya pergolakan dalaman parti tersebut sehingga menyebabkan Mukhriz meletakkan jawatan sebagai Menteri Besar pada 3 Februari 2016. Peletakkan jawatan beliau pada ketika itu, memperlihatkan wujudnya ketidakstabilan politik Melayu di negeri Kedah pada setiap masa. Oleh itu, makalah ini menilai isu-isu yang mempengaruhi transisi politik Melayu-Islam di Kedah sepanjang tempoh lapan tahun pentadbiran UMNO dengan PAS di negeri berkenaan.

Isu-Isu Mempengaruhi Transisi Politik Melayu Islam Kedah 2008-2016

Pemindahan Projek Zon Industri Petroleum Yan (ZIPPY) kepada Sungai Limau Hidrokrabon Hub (SULIHH)

Projek Zon Industri Petroleum Yan (ZIPPY) merupakan sebuah projek yang dicetuskan oleh Menteri Besar terdahulu, Dato' Mahadzir Khalid yang bakal menjadi sebuah hub penapisan minyak terbesar melibatkan pembinaan saluran paip gas berjarak 300 kilometer dari Yan ke Bachok. Pembinaan projek ini melibatkan pengambilan tanah kawasan sawah yang berkeluasan 4300 ekar tanah yang diusahakan oleh penduduk yang terlibat di kawasan Yan sekaligus menutup peluang sumber pendapatan pesawah Melayu. Tindakan kerajaan Barisan Nasional tersebut dilihat mengorbankan aset yang dimiliki oleh orang Melayu semata-mata bagi memberi laluan kepada projek berkenaan. Namun, gelombang perubahan politik yang melanda Kedah dalam pilihan raya umum tahun 2008 telah menyelamatkan tanah-tanah sawah milik orang Melayu

apabila kerajaan Kedah pimpinan PAS telah memindahkan projek tersebut daripada tapak asalnya ke kawasan laut. Berikut merupakan data penggunaan tanah sawah dalam dua era pentadbiran kerajaan yang berbeza:

Tahun	Hektar
2007	275.8
2008	232.8
2009	228.8
2010	244
2011	400.4
2012	287.4
2013	139.7
Jumlah	1808.9

Jadual 1 Tanah Lembaga Kemajuan Pertanian Muda (MADA) yang telah diubah syarat menjadi tanah lain (melibatkan kerajaan negeri) (sumber MADA)

Pada tahun 2007, kerajaan negeri pimpinan UMNO telah meminda syarat penggunaan 275.8 hektar tanah sawah milik MADA untuk dibangunkan dengan projek-projek selain aktiviti pertanian. Namun telah berlaku pengurangan pindaan syarat pada tahun 2008 setelah peralihan kuasa pentadbiran kerajaan negeri kepada PAS apabila hanya 232.8 hektar tanah telah dipinda status penggunaannya (Uzair Azizan & Khadijah Hussin 2015:41). Ini termasuklah penukaran kawasan projek pembinaan penapisan minyak di Yan ke kawasan laut menerusi proses penambakan bagi menempatkan kilang-kilang yang terlibat. Meskipun terdapat perubahan kadar penukaran status tanah sawah milik orang Melayu pada tahun 2008, namun terdapat peningkatan pada tahun-tahun berikutnya sehinggalah tahun 2012 yang memperlihatkan kelulusan penukaran status tanah semakin menurun (Utusan Online 13 Jun 2013).

Pentadbiran PAS di negeri Kedah

Proses Islamisasi kehidupan orang Melayu di Kedah semakin giat dijalankan semasa negeri tersebut di bawah pimpinan parti PAS. Pelbagai program dan kegiatan agama dianjurkan oleh kerajaan negeri bagi memperlihatkan perubahan dasar yang diamalkan kerajaan antaranya pengajuran kuliah agama mingguan di kediaman rasmi Menteri Besar Kedah, ceramah agama di tempat-tempat tumpuan orang ramai seperti di pasar malam dan pasar hujung minggu dan pembinaan kampus tetap Kolej Universiti Insaniah (KUIN) di Kuala Ketil Kedah. Proses Islamisasi tersebut telah berjaya diterapkan dalam kalangan orang Melayu-Islam di Kedah sekaligus membezakan pentadbiran kerajaan negeri di bawah parti Islam berbanding parti yang berteraskan perjuangan nasionalisme. Meskipun kerajaan pimpinan PAS berjaya membuktikan

pelaksanaan dasarnya dalam tempoh empat tahun pentadbirannya, namun telah tercetus pergolakan dalaman parti sehingga menggugat pemerintahan kerajaan negeri.

Kemelut dalaman parti PAS telah mencetuskan pergolakan sehingga menyebabkan munculnya dua kumpulan berasingan dalam pimpinan parti peringkat negeri. Kumpulan penentang Ustaz Azizan Razak diketuai oleh Timbalan Pesuruhjaya PAS I Kedah merangkap Ahli Dewan Undangan Negeri (ADUN) bagi kawasan Pengkalan Kundor, Ir. Pharolrazi Nawawi. Krisis tersebut muncul apabila Azizan bertindak menggugurkan pencalonan tiga nama ADUN kepada PAS peringkat Pusat yang dikenali melancarkan penentangan terhadap kepimpinannya iaitu Ir. Pharolrazi, Dr. Ismail Salleh dan Dr. Hamdan Khalid. Namun tindakan Azizan tersebut berjaya diketahui oleh mereka sehingga mencetuskan penentangan yang serius terhadap kepimpinannya di Kedah. Krisis tersebut semakin meruncing apabila Ir. Pharolrazi dan Dr. Ismail Salleh ADUN Alor Mengkudu bertindak menolak tawaran pelantikan semula sebagai Ahli Mesyuarat Kerajaan Negeri (EXCO) pada tahun 2012 (Malaysiakini 18 Februari 2016). Namun kontroversi tersebut berakhir apabila PAS Pusat yang diketuai oleh Presiden, Abdul Hadi Awang telah bertindak untuk campur tangan bagi menyelesaikan krisis yang berlarutan berkenaan.

Peralihan Semula Kuasa dan Pergolakan UMNO Kedah

Pilihan raya umum ke-13 menyaksikan UMNO menerusi Barisan Nasional berjaya mengambilalih semula pentadbiran kerajaan negeri daripada parti PAS apabila menguasai 21 buah kerusi DUN berbanding Pakatan Rakyat yang sekadar memperoleh 15 kerusi sahaja (Mohammed Nawab 2014: 24-26). Kemenangan BN dalam pilihan raya tersebut membolehkan ADUN BN Mukhriz Mahathir dilantik sebagai Menteri Besar Kedah yang baru meskipun beliau tidak menerajui badan perhubungan UMNO negeri. Namun Mukhriz hanya mampu mempertahankan jawatannya hanya tiga tahun sahaja apabila timbulnya desakan yang diketuai oleh Timbalan Pengerusi Badan Perhubungan UMNO Kedah, Dato' Ahmad Bashah Mad Hanifah pada 20 Januari 2016 bersama-sama dengan majoriti ADUN dan Ahli Parlimen BN Kedah menyatakan hilangnya sokongan kepada beliau. Meskipun ADUN dan Ahli Parlimen secara majoritinya menyatakan kehilangan sokongan terhadap Mukhriz, namun beliau masih mempertahankan jawatannya sebagai Menteri Besar. Akhirnya Mukhriz mengambil keputusan meletakkan jawatan sebagai Menteri Besar pada 3 Februari 2016 setelah Jemaah Pemangku Kedah mengesahkannya hilang sokongan majoriti di DUN. Meskipun disingkirkan daripada jawatannya, Mukhriz masih berusaha memperkukuhkan

kerjaya politiknya di Kedah dan nasional apabila beliau bersama-sama Dr. Mahathir Mohamad dan Muhyiddin Yassin menubuhkan sebuah parti politik baru yang dinamakan sebagai Parti Pribumi Bersatu Malaysia (PPBM)¹. Penubuhan PPBM merupakan cabaran baru terhadap kelangsungan politik UMNO khususnya di Kedah sehingga menyebabkan orang Melayu berhadapan dengan dilema untuk memilih wakil mereka dalam pilihan raya umum berikutnya. Hakikatnya, orang Melayu harini telah berpecah kepada beberapa parti iaitu UMNO, PAS, PKR, AMANAH, dan PPBM sekaligus menyebabkan ketidaktentuan politik kaum tersebut khususnya di negeri-negeri yang majoritinya merupakan orang Melayu termasuklah di Kedah. Justeru itu, kerencaman parti-parti Melayu di Kedah bakal mencorakkan landskap baru politik Melayu dalam Pilihan Raya Umum ke-14 sekaligus menentukan arah transisi politik di negeri berkenaan.

¹ *Parti Pribumi Bersatu Malaysia (PPBM) telah diluluskan penubuhannya secara rasmi oleh Pendaftar Pertubuhan (ROS) pada 9 September 2016. Organisasi PPBM diterajui oleh Dr. Mahathir Mohamad selaku Pengerusi, manakala Tan Sri Muhyiddin Yassin dan Mukhriz Mahathir masing-masing telah dipilih sebagai Presiden dan Timbalan Presiden. Penubuhan PPBM juga telah melakar sejarah baru politik Malaysia apabila parti tersebut merupakan parti UMNO yang keempat ditubuhkan selepas PAS, PKR dan Semangat 46. Meskipun didaftarkan atas nama PPBM, parti ini lebih dikenali sebagai BERSATU tetapi akronim yang digunakan secara meluas dalam kegiatan politiknya itu telah digunakan secara tidak sah kerana tidak mendapat kelulusan ROS. Menurut ROS, permohonan untuk menggunakan akronim BERSATU telah dibincangkan bersama Jawatankuasa Penajanya sebelum pendaftarannya diluluskan tetapi ditolak kerana terdapat 11 buah parti telah menggunakan akronim sebagai sebahagian nama parti masing-masing. Misalnya Parti Bersatu India Malaysia, Parti Pesaka Bumiputera Bersatu (PBB), Parti Bersatu Rakyat Sabah (PBS), Parti Bersatu Rakyat Malaysia, Parti Bersatu Rakyat Sarawak (SUPP), Parti Pertubuhan Kebangsaan Sabah Bersatu, Parti Bersatu Sabah (PBS), Parti Bersatu Bugis Sabah, Parti Rakyat Bersatu (UPP), Parti Ekonomi Rakyat Bersatu Sabah, Pertubuhan Kebangsaan Melayu Bersatu (UMNO) dan Pertubuhan Pasokmomogun Kadazandusun Murut Bersatu (UPKO). Oleh demikian, ROS memberi amaran kepada PPBM untuk tidak meneruskan penggunaan akronim BERSATU dalam sebarang kegiatan dan pendaftaran parti tersebut boleh dibatalkan kerana gagal mematuhi peraturan-peraturan Akta Pertubuhan 1966. Untuk maklumat lanjut, rujuk Malay Mail Online (2016) dan Malaysiakini (2016).*

Kesimpulan

Perkembangan politik Melayu-Islam Kedah daripada tahun 2008 hingga 2016 memperlihatkan bahawa wujudnya dinamika dalam politik tempatan di negeri tersebut. Peralihan kuasa daripada Barisan Nasional kepada PAS pada tahun 2008 telah memberi impak yang besar terhadap Islamisasi dasar dan kehidupan rakyat di negeri tersebut. Keazaman politik pemerintah pada ketika itu hanya kekal untuk sementara waktu apabila tercetusnya pergolakan dalaman PAS sehingga menggugat kedudukan kerajaan negeri.

Kemelut dalaman PAS peringkat negeri Kedah berakhir apabila proses rundingan kearah perdamaian yang dianjurkan oleh PAS Pusat menemui jalan penyelesaian. Namun PAS gagal mengekalkan kedudukannya mentadbir Kedah apabila hanya menguasai 15 kerusi DUN berbanding dengan majoriti kerusi yang dimenangi oleh Barisan Nasional. Pergolakan politik PAS negeri Kedah pada tahun 2012 turut melanda UMNO apabila Menteri Besar, Mukhriz didesak untuk meletakkan jawatannya kerana telah kehilangan sokongan daripada ADUN-ADUN Barisan Nasional Kedah. Justeru, Ahmad Bashah Mad Hanifah yang merupakan ADUN kawasan Bakar Bata merangkap Timbalan Pengerusi Badan Perhubungan UMNO Kedah telah dilantik menggantikan Mukhriz pada tarikh yang sama. Pelantikan Ahmad Bashah sebagai Menteri Besar pada ketika itu hanya berjaya meredakan sementara kemelut politik Kedah yang sentiasa mengalami gelombang perubahan.

RUJUKAN

- Arrow, J. K. (1963). *Social choice and individual values*. Indiana: University of Indiana.
- Berelson, R. B. Lazarsfeld, P. F. & McPhee, N. W. (1954). *Voting*. Chicago: University of Chicago Press.
- Campbell, A. Converse, P. E. Miller, E. W. dan Stokes, D. E. (1960). *The American voter*. New York: John Wiley & Sons.
- Fisher, S. D. (2001). *Tactical voting and tactical non voting*. Oxford: University of Oxford.
- Gomez, T. E. (2007). *Politics in Malaysia: the Malay dimension*. New York: Routledge.
- Hilley, J. (2008). *Malaysia: Mahathirisme, hegemoni dan pembangkang baru*. Kuala Lumpur: Percetakan Halim.
- Katz, E. & Lazarsfeld, P. F. (1955). *Personal influence*. New York: Free Press.
- Lazarsfeld, P. F. Breleson, B. & Gaudet, H. (1944). *The people's choice*. New York: Duell, Sloan & Pearce.

- Muhammad Nadzri Mohamed Noor (2009). *Politik Malaysia di persimpangan: praktik politik dalam pilihan raya umum 2008 dan kontemporari*. Petaling Jaya: Vinlin Press.
- Mohd Rizal Mohd Yaakop (2002). *Penglibatan politik: politik perbandingan*. Bangi: Pusat Pengajian Jarak Jauh Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mohamed Naweib. (2014). *The 13th Malaysia elections: issues, trends and future trajectories*. Singapore: Rajaratnam School of International Studies.
- Muhammad Uzair Azizan & Khadijah Hussin. (2015) Multiple driving sources of paddy land conversion: a lesson from malaysia's rice bowl state. *Jurnal teknologi* 1(78):29-43.
- Nathaniel Tan & Lee, J. (2008). *Political tsunami: an end of hegemony in Malaysia*. Kuala Lumpur: Kinibooks Publishers.
- N. Ganesan (2003). Malaysia in 2002: Political Consolidation amid Change? *Asian Survey* 1(43):147-155.
- Ooi Kee Beng, Johan Saravanamuttu & Lee Hock Guan (2008). *March 8: eclipsing may 13*. Singapore: Utopia Press.
- Ooi Kee Beng. 2010. *Between UMNO and a hard place: the Najib Razak era begins*. Kuala Lumpur: Vinlin Press.
- Sivamurugan Pandian (2005). *Abdullah Ahmad Badawi: langkah menuju ke puncak*. Kuala Lumpur: Utusan Publications.
- Sivamurugan Pandian (2006). *Abdullah Ahmad Badawi: satu tahun di Putrajaya*. Kuala Lumpur: Lohprint Publishers.
- Swee Hock Saw & K. Kesavapany (pnyt.). (2006). *Malaysia: recent trends and challenges*. Singapore: Utopia Press.
- Syed Husin Ali (2008). Merdeka, rakyat & keadilan: kumpulan artikel mengkritik dasar-dasar UMNO-BN dan mengemukakan asas-asas politik menuju Malaysia baru. Petaling Jaya: SIRD.
- Tricia Yeoh & Noor Amin Ahmad (2011). *Liku-liku reformasi: Pakatan Rakyat di Selangor*. Petaling Jaya: SIRD.
- Ufen, A. (2008). The 2008 elections in Malaysia: uncertainties of electoral authoritarianism. *Taiwan Journal of Democracy* 1(4): 155-169.
- Utusan Online, 18 Februari 2016 (atas talian), Kerajaan Kedah Laksanakan Semula Projek Zon Industri Petroleum Yan http://ww1.utusan.com.my/utusan/Dalam_Negeri/20130613/dn_03/Kerajaan-Kedah-laksanakan-semula-projek-Zon-Industri-Petroleum-Yan

- Malaysiakini, 18 Februari 2016 (atas talian), Pentadbiran ala UMNO Punca PAS Kalah di Kedah, <https://www.malaysiakini.com/letters/230312>.
- Malaysiakini, 4 Oktober 2016 (atas talian), Jangan Pakai Nama Bersatu atau Berdepan Tindakan ROS, <http://www.malaysiakini.com/news/357854>.
- Malay Mail Online, 23 Februari 2017 (atas talian) Parti Muhyiddin Diluluskan Tetapi Tidak boleh Guna Bersatu, <http://www.themalaymailonline.com/projekmmo/berita/article/parti-pribumi-diluluskan-dengan-singkatan-ppbm>.